

העשירי —

רבי יוחנן אמר: ראיית היום העשירי דינה כראיית יום התשיעי מימי הזיבה.

ורבי שמעון בן לקיש אמר: ראיית היום העשירי דינה כראיית היום האחד עשר מימי הזיבה.

ומבאר הגמרא: **רבי יוחנן אמר:** עשירי כתשיעי — מה תשיעי בעי שימור שאם ראתה ביום התשיעי היא צריכה לשמור את יום העשירי בטהרה כנגד יום התשיעי אף עשירי בעי שימור כך אם ראתה ביום העשירי היא צריכה לשמור את יום האחד עשר, למרות שהעשירי אינו ראוי לגרום לידי זיבה גדולה, שהרי גם אם תראה שלשה ימים רצופים היא לא תהיה זבה גדולה, כי היום השלישי הוא כבר בימי הנדה, ואינו ראוי להצטרף לשני הימים הקודמים שהיו בימי הזיבה.

ורבי שמעון בן לקיש אמר: עשירי כאחד עשר — מה אחד עשר לא בעי שימור שאם ראתה ביום האחד עשר היא אינה צריכה לשמור את יום המחרת משום שהוא כבר אינו מימי הזיבה אף עשירי לא בעי שימור

שאינה צריכה לשמור את יום האחד עשר כנגדו אלא טובלת בו ביום, משום שלא נאמר דין של "שומרת יום כנגד יום" אלא בראייה שיכולה לגרום לידי זיבה גדולה, ואילו ראיית העשירי אינה יכולה לגרום לידי זיבה גדולה.

ואם נחלקו הזקן ממרא והחכמים בהלכות יום האחד עשר באותה מחלוקת שנחלקו רבי יוחנן ורבי שמעון לקיש, הרי שזה נוגע לאיסור כרת, משום שאם לא תשמור יום כנגד יום, היא נשאת נדה והבועל אותה חייב כרת.⁽⁸⁰⁾

"משפטי" — זה הדין

היינו דין בתו מאנוסתו שנלמד מגזירה ב-19 שוה.

שלא נאמר בתורה במפורש שאסור לאדם לבא על בתו שנולדה לו מאנוסתו אלא רק אם היא בתו מאשתו הנשואה לו, שנאמר [ויקרא יח יז] "ערות אשה ובתה לא תגלה" שאסרה התורה את בת אשתו [ואפילו אם נולדה מבעל אחר], ובכלל זה גם בתו מאשתו.

והם ביטלו אותם אסור לו לנהוג איסור בעצמו.

80. כתבו תוס' שאפילו אם הזקן ממרא יורה כרבי יוחנן שמחמיר, יכול לבא לידי איסור כרת, כגון אם נגעה האשה בככר של תרומה ובא אחד וקידש בו את האשה, שלפי רבי יוחנן הככר טמא ואינו שוה פרוטה כיון שאינו ראוי אלא להסקה. נמצא שהוא מתיר אשת איש לעלמא. תוס' ד"ה ורשב"ל.

לעשות" [וכשהוא מחמיר הוא מורה שלא לעשות] מכל מקום לא בעינן שיוורה לעשות את האיסור עצמו אלא כל שהורה לאסור את החלב הלכה למעשה ועל ידי זה אפשר שיבא לידי איסור כרת הרי הוא חייב מיד. חזון איש כג ב]. ועוד הביא הר"ן בשם הרמב"ן בספר המצוות שורש א שאם הזקן ממרא רוצה להחמיר על עצמו בדבר שהבית דין מקילים, הרי כל עוד שלא הרצה לפניהם את דבריו הוא רשאי להחמיר, אבל לאחר שהרצה את דבריו בפניהם

ובתו מאנוסתו, הרי כבר למדנו בגזירה שוה מבתו מאשתו, ואם כן אף היא עונשה בשריפה. (82)

ואם נחלק הזקן ממרא על גזירה שוה זו, ומתיר את בתו מאנוסתו, הרי הוא מתיר דבר שעונשו כרת.

"בין דם לדם" — בין דם נדה, דם לידה, דם זיבה.

דם נדה אפשר שיחלקו כפלוגתא של עקביא בן מהלאל ורבנן —

דתנן במסכת נדה [יט א]: אשה שראתה דם הירוק, עקביא בן מהלאל מטמא לפי שהוא דם נדה.

וחכמים מטהרין משום שאינו דם נדה.

ואם יורה הזקן ממרא כעקביא בן מהלאל בניגוד לבית דין שפסקו כחכמים, יתכן שיצא מזה מכשול כרת, באופן שהאשה תתחיל לראות דם ירוק במשך יומיים, ולאחר מכן תמשיך בראיית דם אדום, והיא תתחיל לספור שבעה ימים מתחילת הדם הירוק ותטבול במוצאי היום השביעי, בעוד

והרי בפסוק הזה נאמר "אשה" משמע לשון אישות שהיא נשואה לו בקידושין, ואילו בתו מאנוסתו אינה בכלל זה.

אלא שיש פסוק אחר [שם י'] "ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה" וכאן לא נאמר שהיא בת בנו ובת בתו מאשתו, משמע אפילו בת בנו ובת בתו מאנוסתו אסורה.

אלא שבפסוק הזה לא נאמר איסור על בת מאנוסתו, ואנו לומדים זאת מגזירה שוה — (81)

דאמר רבא: אמר לי רב יצחק בר אבודימי: אתיא "הנה" — "הנה" שבפסוק של "ערות אשה ובתה" נאמרה מלת "הנה" וגם בפסוק של "ערות בת בנך" נאמרה מלת "הנה", ואנו לומדים גזירה שוה זה מזה, שכמו בבת אשתו אסר הכתוב את בתה כמו את בת בתה, כך בבתו מאנוסתו, היא תהא אסורה כמו בת בתו.

וכמו כן **אתיא "זימה" — זימה** אנו לומדים בגזירה שוה שהבא על בתו עונשם בשריפה, שבפסוק של "ערות אשה ובתה" נאמר "זימה" ואצל עונש שריפה גם נאמר [שם כ יד] "זימה היא באש ישרופו", מה להלן בשריפה אף כאן בשריפה.

מאנוסתו?

ותירץ שיש נפקא מינה אם היא נפלה לפניו ליבום, שאם אין בה כרת רק לאו בלבד הרי עשה דיבום דוחה את הלאו, ונמצא שהזקן ממרא התיר איסור כרת.

82. על פי רש"י ביבמות [ג א] ד"ה אתיא, וראה מהרש"א לעיל [עה ב] בפירש"י.

81. ואי אפשר ללמוד מקל וחומר שאם בת בנו ובת בתו אסורה קל וחומר בתו, משום שאין עונשין מן הדין. אבל גזירה שוה נחשב כאילו כתוב בו עצמו מפורש, שהרי לכך נכתב "הנה" מיותר. רש"י לעיל נא א.

ובערוך לנר הקשה: אם כן גם לפי הזקן ממרא שלא דורש את הגזירה שוה הרי על כל פנים היא אסורה מקל וחומר, ורק אין עליה עונש, ואיך יתכן שהוא יורה להתיר בתו

והגמרא במסכת נדה [לה בן] מבארת את הנפקא מינה להלכה בין רב ללוי —

אם היתה שופעת דם ללא הפסק מתוך ימי הטומאה הראשונים אל תוך ימי הטוהר. הרי שלפי רב, הדם של ימי הטוהר הוא טהור למרות שהוא בא כהמשך לדם של ימי הטומאה, שהרי תמיד הוא בא מאותו מעין של הדם הטמא ובכל זאת טיהרה אותו התורה. ואילו לפי לוי הדם של ימי הטוהר אף הוא טמא, כיון שהוא עדיין מאותו מעין של הדם הטמא, אלא אם כן פסק הדם הטמא לזמן מה ונסתם אותו המעין ונפתח המעין הטהור.

וכמו כן אם שפעה דם מתוך ימי הטוהר אל תוך ימי הטומאה שלאחר מכן. לפי רב הדם של ימי הטומאה טמא. ולפי לוי הוא טהור, עד שיסתם המעין הטהור ויפתח המעין הטמא.

ואם נחלקו הזקן ממרא והבית דין במחלוקת זו, הרי שהזקן ממרא גורם למכשול כרת. שאם הוא פוסק כרב הוא מטהר את הדם שבתחילת ימי הטוהר, כשהוא בא בהמשך אחד לימי הטומאה שלפניו, בניגוד לדעת הבית דין שפוסקים כלוי שהדם טמא. ואם הוא פוסק כלוי, הוא מטהר את הדם שבסוף ימי הטוהר, בניגוד לדעת הבית דין שמטמאים אותו.

דב זיבה יתכן שיחלקו בפלוגתא דרבי אליעזר ורבי יהושע.

דם שהאשה רואה לפני הלידה בשעה שהיא מקשה לילד וחשה בכאבי הלידה, וכל שכן דם שבשעת הלידה ולאחריה, אינו מטמא

שלפי חכמים היא צריכה להתחיל לספור רק מהדם האדום, שהרי הדם הירוק הוא טהור, ואם כן היא צריכה לאחר את הטבילה ביומיים, ואם לאו לא עלתה לה הטבילה והיא נשארה נדה.

דב לידה יתכן שיחלקו בפלוגתא דרב ולוי.

כל יולדת טמאה כנדה במשך שבעה ימים בלידת זכר, ואם ילדה נקבה היא טמאה שבועיים.

לאחר מכן מתחילים "ימי טוהר" שהדם שהיא רואה בהם טהור. ימי הטוהר נמשכים עד ארבעים יום בלידת זכר ובלידת נקבה עד שמונים יום.

לאחר מכן הדם שתראה הוא טמא כרגיל.

דאיתמר: רב אמר: הדם הנובע בימים הראשונים שלאחר הלידה, והדם הנובע בימי הטוהר שלאחריהם **מעין אחד הוא** מאותו מעין הם באים —

התורה טימאתו בימים הראשונים לאחר הלידה **והתורה טיהרתו** לאחר מכן בימי הטוהר, ושוב טימאתו לאחר כלות ימי הטוהר.

ולוי אמר: שני מעיינות הן —

נסתם המעין הטמא בסיום ימי הטומאה, ואז **נפתח המעין הטהור** של ימי הטוהר.

וכמו כן, בהמשך, הרי הם שתי מעיינות, כאשר **נסתם המעין הטהור** בסיום ימי הטוהר ו**נפתח המעין הטמא** של דם נדה רגיל.

מתחילת הלילה עד סוף היום שלאחריו, כמו המצת לעת של לילי שבת ויומו.⁽⁸³⁾

אבל אם המצת לעת היה מחצות היום הזה עד חצות היום הבא אין זה נחשב שופי היות ולא היה יום שלם של שופי שהרי היה קצת קושי ביום השופי הראשון.

והשפייה הזאת שאמרנו היינו ששפתה מן הצער שדי בכך שפסקו הכאבים כדי לעשותה זבה, ולא צריך שתשפות גם מן הדם אלא אפילו ממשיכה לראות דם עד הלידה, נחשבת השפייה מן הצער כהוכחה שאין קשר בין ראיית הדם הקודמת ללידה, והדם הזה הוא דם זיבה.

וכשהזקן ממרא חולק על הבית דין ופוסק כרבי יהושע לקולא, שהיולדת ששפתה מעת לעת רגיל, עדיין נחשב הדם כדם קושי והיא איננה זבה, נמצא מתיר איסור כרת.

“בין דין לדין” — בין דיני ממונות, דיני נפשות, דיני מכות.

דיני ממונות אפשר שיחלקו בפלוגתא דשמואל ורבי אבהו —

דאמר שמואל: שנים דיינים שדנו בדיני ממונות דיניהם דין לפי שמן התורה אין צריך שלשה דיינים בדיני ממונות אלא שנקראין “בית דין הצופה” שעברו על תקנת חכמים שהצריכו שלשה דיינים בדיני ממונות.

ורבי אבהו אמר: שנים שדנו, לדברי הכל

משום דם זיבה, דהיינו אם היה זה בתוך אחד עשר יום של ימי הזיבה אין היולדת נעשית זבה, שגם אם תראה שלשה ימים רצופים, היא אינה צריכה לספור שבעה נקיים אחר ימי הלידה אלא היא יכולה לטבול מיד לאחר תום ימי טומאתה כיוולדת.

הגמרא לומדת זאת מהפסוק שנאמר אצל זבה [ויקרא טו כה] “ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים” משמע שרק כאשר הוא “דמה” מחמת עצמה של האשה ולא מחמת הולד.

כל זה רק אם נמשכו הכאבים עד סמוך ללידתה, אבל אם פסקו הכאבים לפרק זמן ורק לאחר מכן היא ילדה, הרי הוכח שהדם הזה שלפני הלידה לא היה מחמת הולד, ולכן הוא מטמא כדם זיבה רגיל.

ונחלקו תנאים בשיעור אותו פרק זמן שמבדיל בין דם הקישוי ללידה —

דתנן [שם לו ב]: קישתה לילד במשך שלשה ימים רצופים, ומחמת הקישוי ראתה דם במשך אותם ימים, והיה זה בתוך אחד עשר יום של ימי הזיבה. אם שפתה שקטה מכאבי הלידה מעת לעת, וילדה לאחר אותו מעת לעת ששפתה. בין אם הלידה היתה מתוך קושי ובין אם היה מתוך שופי הרי זו יולדת בזוב שהוכח שהדם שלפני הלידה היה דם זיבה רגיל, ולכן הרי היא זבה, ואינה נטהרת עד שתספור שבעה נקיים דברי רבי אליעזר.

ורבי יהושע אומר: אין די במצת לעת סתם אלא צריך דוקא שהשפייה תימשך לילה ויום

כך היום, כמו ליל שבת ויומו שקודם הלילה ואחר כך היום. תוס' ד"ה כלילי.

83. בא לומר, שאם היה היום תחילה ואחר כך לילה גם לא יועיל, עד שיהא הלילה קודם ואחר

ורבנן –

דתניא: רבי אומר: נאמר בתורה [שמות כא כב] "וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפלילים [שמשלם הנוגף דמי ולדות לבעל] ואם יהיה אסון [שמתה האשה] ונתת נפש תחת נפש".

וסובר רבי שכוונת התורה שאם יהיה אסון ישלם ממון על הריגת האשה, שיעריכו את שווי האשה וישלם הנוגף ליורשיה.

אתה אומר ש"נפש" היינו ממון, או אינו אלא נפש ממש שהנוגף חייב מיתה על הריגת האשה?

הרי נאמר "נתינה" למעלה לענין דמי ולדות "ונתן בפלילים" ונאמר "נתינה" למטה "ונתת נפש תחת נפש".

ואנו לומדים בגזירה שוה מה להלן ממון אף כאן ממון.

ולא חייבה התורה את הנוגף במיתה, משום שהוא לא התכוון להרוג את האשה אלא את חברו שהתקוטט עמו, והדין הוא שהמתכוין להרוג את זה והרג את זה, פטור ממיתה.

ואפילו לדעת התנאים שסוברים שלעשות פשרה די בדיין אחד אין דיניהן דין.⁽⁸⁴⁾

ואם הזקן ממרא יורה כדעת רבי אבהו, בניגוד לדעת בית הגדול שפוסק כשמואל, עלול לצאת מזה מכשול כרת, כגון ששני דיינים יפסקו שראובן חייב ממון לשמעון, ויוציאו מראובן את הממון ויתנוהו לשמעון, ושמעון ילך ויקדש אשה באותו ממון. שלפי שמואל האשה מקודשת, ולפי רבי אבהו היא אינה מקודשת, משום שהממון שהוציאו שני הדיינים מראובן הוא שלא כדין וגזל הוא ביד שמעון, וקיימא לן קידשה בגזל אינה מקודשת.

נמצא שהזקן ממרא התיר איסור אשת איש שהיא בכרת.⁽⁸⁵⁾

וכמו כן להיפך, אם הבית דין יפסק כרבי אבהו, והזקן ממרא יפסק כשמואל, ולאחר ששמעון קידש את האשה באותו ממון יבא אדם אחר ויתן לה אף הוא קידושין, והזקן ממרא יורה שקידושי הראשון חלו, וממילא קידושי השני בטלים, בעוד שלפי רבי אבהו, אדרבה קידושי השני חלו. נמצא שהזקן ממרא מתיר את אותה אשה להינשא לשוק גם ללא קבלת גט מהשני.⁽⁸⁶⁾

דיני נפשות אפשר שיחלקו בפלוגתא דרבי

עדים והתראה עונשם במיתת בית דין. רש"י.

86. מהרש"א מדייק מדברי רש"י בסוגיא שבמחלוקות של תנאים לא הקפיד רש"י למצוא שיצא קולא לשני הצדדים כי אפשר שהתנא של הברייתא דלעיל סובר כאותו תנא שמחמיר והזקן ממרא הוא שמקל. אך במחלוקות של אמוראים צריך למצוא קולא לשני האמוראים, שאם לא כן

84. לכאורה למה נקט דוקא פלוגתא זו שהרי הרבה מחלוקות יש בדיני ממונות? אלא אומר התורת חיים שרצה להשמיענו רבותא שאפילו לא נחלקו בדיני ממונות עצמם אלא רק במנין הדיינים שדנין דיני ממונות, גם כן היו זקן ממרא. וכן צריך לומר להלן לגבי דיני מכות.

85. באופן שלא היו עדים והתראה, שאם היו

וחכמים חולקים על רבי ומפרשים "נפש תחת נפש" נפש ממש, שהנוגף חייב מיתה, כי המתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב מיתה.

ומחלוקת זו נוגעת לאיסור כרת, באופן שיורשי האשה תפסו ממון של הנוגף כתשלום על כך שהרג את האשה, שלדברי רבי התפיסה היא כדין והממון הוא של היורשים, ואם אחד מהם יקדש בו את האשה הרי היא מקודשת לו, ואם יבא אדם אחר ויקדש אותה שוב, אינה צריכה גט ממנו. ולפי חכמים הממון לא שייך ליורשים, וקידושין שלהם לא חלו, והיא צריכה גט מהשני.⁽⁸⁷⁾

נמצא שהזקן ממרא שהורה כרבי, בניגוד לבית דין הגדול שפסק כחכמים, התיר אשת איש לעלמא.

דיני מכות – יתכן שיחלקו בפלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן –

דתנן בתחילת המסכת: **מכות בשלשה** שבית דין של שלשה דיינים דנים את האדם לחייבו מלקות על עבירת לאו.

משום רבי ישמעאל אמרו: דנים אותו בפני בית דין של עשרים ושלשה.

ואף מחלוקת זו נוגעת לאיסור כרת, שלפי דעת רבי ישמעאל, בית דין של שלשה אינם יכולים לחייב אדם מלקות, ואם עשו כן וחייבוהו, הרי שהלוקה את הנידון על פיהם, דינו כאדם שחבל סתם בחבירו שהוא חייב לשלם לו ממון.⁽⁸⁸⁾ ואם הנחבל יקדש אשה באותו ממון היא תהא מקודשת. ואילו לפי חכמים אין כאן חיוב ממון, לפי שהמלקות היה כדין, ואם הנלקה יתפוס ממון מהאדם שהלקה אותו יהא גזול בידו, והאשה שהוא

בפירושו שיש כאן חיוב ממון, אבל לפי רבנן ש"נפש תחת נפש" היינו נפש ממש, אין כלל חיוב ממון על הריגת האשה.

ועוד תירץ שאפילו לשיטות הסוברים שיש

דמים לבן חורין וכל הפטור לרבנן הוא רק משום קים ליה בדרכה מיניה, מכל מקום אם הורגים בפועל את האדם גם רש"י יודה שאין מועיל תפיסה על הממון, ודברי רש"י נאמרו רק בשוגג או בלא התראה שאין הורגים את האדם, ובכל זאת הוא פטור מממון [משום תנא דבי חזקיה] שאז מועיל תפיסה על הממון.

ואם כן כאן שלפי רבנן הורגים ממש את האדם שהרג את האשה לא תועיל תפיסת היורשים על הממון.

88. בערוך לנר העיר: איך אפשר לחייב את השליח בית דין שהלקה אותו שהרי הוא שוגג,

יקשה לאותו אמורא שמקל, מהברייתא הזאת, שאיך יתכן שהזקן ממרא יבא להקל אם יורה כהצד השני, לכן הוצרך רש"י למצוא קולא גם לצד המחמיר.

87. בקצות החשן [תי ד] הביא קושית הטורי אבן, שלפי שיטת רש"י בבבא מציעא [צא א] ד"ה רבא שבקים ליה בדרכה מיניה אף שהוא פטור מממון מכל מקום אם תפס השני לא מפקינן מיניה, אם כן אין נפקא מינה בין רבי לרבנן, שאפילו לרבנן שהוא חייב מיתה ופטור מממון אם תפסו היורשים אין מוציאין מהם?

ותירץ הקצות החשן שרש"י סובר שלפי רבנן אין הפטור משום קים ליה בדרכה מיניה אלא משום שבעצם אין כלל חיוב ממון על הריגת אדם כי "אין דמים לבן חורין" [אדם שאינו עבד אין לו ערך כספין]. ורק לרבי גילתה התורה

יקדש באותו ממון אינה מקודשת.

"בין נגע לנגע" – בין נגעי אדם, נגעי בתים, נגעי בגדים.

נגעי אדם יתכן שיחלקו בפלוגתא דרבי יהושע ורבנן –

דתנן במסכת נגעים [ד יא]: **אם בהרת קדם לשער הלבן, טמא שהדין הוא, שאמנם הופעת שיער לבן בתוך הנגע הוא סימן טומאה, אך זה רק אם נגע הבהרת קדם לשיער הלבן, אבל אם השער הלבן קדם לבהרת הוא טהור.**

וכך מפורש בתורה [ויקרא יג כד] "והנה נהפך שער לבן בבהרת" משמע שהבהרת קדמה לשער הלבן.

ואם היה ספק שאין יודעים אם הבהרת קדמה או השער הלבן טמא.

רבי יהושע אומר: כהה.

ומבארת הגמרא את דבריו **מאי כהה?**

אמר רבא: כהה הרי הוא כאילו הוכהה מראיתו הלבנה של הנגע, שהוא סימן טהרה, ואף זה טהור. (89)

ומחלוקת זו נוגעת לאיסור כרת, אם יכנס האיש הזה למקדש, שלפי רבנן הוא חייב כרת כדין טמא הנכנס למקדש, ולפי רבי יהושע הוא פטור מכרת. (90)

נגעי בתים אפשר שיחלקו בפלוגתא דרבי אלעזר ברבי שמעון ורבנן –

דתנן [שם יב ג]: **רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: לעולם אין הבית טמא בנגעי בתים עד שיראה הנגע בשיעור של כשני גריסין על שתי אבנים ששיעור נגע הוא כגריס על גריס, אלא שבנגעי בתים כתיב [ויקרא יד מ] "וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע" משמע שהנגע צריך להיות על שתי אבנים, על כל אבן שיעור נגע, לכן צריך שיהיו שני גריסין על שתי אבנים.**

ואותן שתי אבנים יהיו בשתי כתלים סמוכות זו לזו בקרן זווית אבן אחת בכותל זה ושניה בכותל זה. **ארכו של הנגע כשני גריסין ורחבו כגריס אחד, והוא מתפשט לארכו על שתי האבנים, נמצא על כל אבן גריס על גריס.**

ומבארת הגמרא: **מאי טעמא דרבי אלעזר ברבי שמעון שהאבנים צריכות להיות דוקא בקרן זווית?**

חכמים שיסכימו עמו לטהר. תוס' ד"ה רבי יהושע.

90. כך פירש רש"י. והקשו עליו תוס' שעל זה לא חייב זקן ממרא שהרי ילפינן לעיל "דבר" "דבר" מפר העלם דבר של ציבור, ושם לא חייבים הציבור בקרבן אלא על דבר ששגתו חטאת קבועה, ואילו בטומאת מקדש וקדשיו מביאים קרבן עולה ויורד?

וגם את הבית דין אין לחייב שהרי אין שליח לדבר עבירה?

89. רש"י. ותוס' הביאו גירסת ר"ח "רבי יהושע קהה" בקו"ף, מלשון קהה את שיניו, שרבי יהושע הקשה ודקדק בדבר עד שטיהר.

עוד פירשו שהוא מלשון אסיפה כמו "מקוה אקהייתא בשוקא" [יבמות קי ב] שפירושו מאספין אסיפות של בני אדם. שרבי יהושע אסף

בגזירה שוה מה לחלן באדם פרה בכולו
טהור, אף כאן בבגדים פרה בכולו טהור.
ורבנן חולקים על רבי יונתן בן אבטולמוס,
שבנגעי בגדים אפילו פרה בכולו טמא.

ואם יכניס אדם בגד כזה שהנגע פרה בכולו,
למקדש, או שהוא יגע בבגד הזה ויכנס
למקדש, הרי שלפי רבנן הוא חייב כרת,
ולפי רבי יונתן בן אבטולמוס הוא פטור
מכרת.

“דברי” — אלו הערכין והחרמים
והקדישות.

הערכין יתכן שיחלקו בפלוגתא דרבי מאיר
ורבנן —

דתניא: המעריך פחות מבן חדש שאמר על
תינוק פחות מבן חדש “ערכו עלי”. והרי
בפרשת ערכין שבתורה נאמר שרק מבן חדש
ומעלה יש לו “ערך” שהמעריך צריך ליתן
כפי הקצוב שם בפרשה —

רבי מאיר אומר: נתן דמיו המעריך צריך
לתת להקדש כפי השווי של התינוק אילו
היה נמכר בשוק לעבד.

וחכמים אומרים: לא אמר כלום ואינו חייב
ליתן כלום.⁽⁹¹⁾

ויש במחלוקת זו נפקא מינה לענין איסור
כרת, באופן שהגזבר בא ומשכן את אותו
אדם שנדר בצורה כזאת, שלפי רבי מאיר

משום דכתיב “קיר” בלשון יחיד [שם לז]
“ומראיהן שפל מן הקיר”. וכתיב “קירות”
בלשון רבים [שם] “והנה הנגע בקירות
הבית”.

איזהו קיר שהוא כקירות?

הוי אומר: זה קרן זוית! ששתי הקירות
מתחברות שם לקיר אחד.

ורבנן חולקים על רבי אלעזר ברבי שמעון
שאינן צריך ששתי האבנים יהיו דוקא בקרן
זוית אלא אפילו באמצע הקיר.

ואם יכנס אדם לבית כזה שהנגע מתפשט על
שתי אבנים באמצע הקיר, הרי שלפי רבנן
הוא טמא, וכשיכנס למקדש הוא יתחייב
כרת. ולפי רבי אלעזר ברבי שמעון הוא יהיה
פטור מכרת.

נגעי בתים יתכן שיחלקו בפלוגתא דרבי
יונתן בן אבטולמוס ורבנן —

דתניא: רבי יונתן בן אבטולמוס אומר:
מנין

א-פג לפריחה בבגדים כשפרחה הצרעת
והתפשטה לכל הבגד שהיא טהורה? שהרי
לא מצינו דין זה אלא בנגעי אדם שנאמר
[שם יג יב] “ואם פרוח תפרח הצרעת
בעור... טהור הוא”.

נאמרה “קרחת וגבחת” באדם, ונאמרה
“קרחת וגבחת” בבגדים ואנו לומדים

שרבי מאיר סובר אין אדם מוציא דבריו לבטלה,
והרי הוא יודע שאין “ערך” לפחות מבן חדש,
ובודאי התכוין בנדרו “לשם דמים”. ורבנן
סוברים שאדם מוציא דבריו לבטלה.

אלא צריך לפרש שהנפקא מינה הוא לענין
ככר של תרומה כדלעיל בהערה 80. תוס' ד"ה
בפלוגתא.

91. הגמרא בערכין [ה א] מבארת את מחלוקתם,